

Intervju 2010-09-15

Berit Hall

När och var är du född?

Jag är född i Stockholm. Jag brukar säga att jag är född på ett ställe som man inte ska tala om när man är här. Då vet alla direkt var det är. Men jag lämnade Stockholm när jag var ett år, så jag tycker att det är preskriberat. Jag har vuxit upp i Värmland, i Kristinehamn där jag tog studenten.

Sedan läste jag in min fil. kand. i Stockholm med huvudinriktning arkeologi. Jag var lärare på historiska museet i Stockholm under några terminer, jag var amanuens på institutionen där. Jag grävde på somrarna, det började jag med redan första sommaren och höll på med några år. Sedan fick jag ett vikariat på museet i Karlstad, Värmlands museum. Där var jag ett drygt år och sedan fick jag jobb på Blekinge museum i Karlskrona. Där var jag också ett och tre kvarts år. Sedan träffade jag en göteborgare som jag gifte mig med och de flyttar ju inte på sig, så då var det inget val utan då kom jag hit. Jag sökte då ett vikariat på arkeologiska museet. Sedan dök det upp en fast tjänst medan jag hade det vikariatet och den fick jag då.

När började du arbeta på museet?

1971 började jag här. Det var i januari och sedan på hösten fick jag det fasta jobbet på museet. Det var på fältavdelningen på arkeologiska museet. Sedan har jag varit här sedan dess till jag gick i pension för lite drygt två år sedan.

Fanns det någon särskild anledning till att du sökte dig just hit?

Det var ju göteborgaren. Annars hade jag inte hamnat här, kan jag säga, för jag tycker inte om större städer och Göteborg tillhör ju den kategorin. Därför bor jag i Kungsbacka.

Vad hade du för förväntningar på ditt yrke?

Jag gillade att vara fältarkeolog och arkeologiska museet var ju det enda stället där man kunde syssla enbart med arkeologi. Sedan är jag inte så enkelspårigt arkeologisk som det verkar. Det började egentligen under studietiden. Det var enklare att läsa arkeologi än etnologi i Stockholm. Det finns ju massa sådana händelser i livet där man väljer den enklaste vägen i livet och ibland den svåraste. Slumpen avgör väldigt mycket. Det var en väldigt trevlig professor i arkeologi i Stockholm, Greta Arvidsson.

Minns du din första arbetsdag här?

Ja, jag minns att jag letade mig ut till den här konservfabriken i fisk hamnen där arkeologiska museet hade sina tjänsterum. Det var en januaridag, den andra tror jag, för den första var ju helgdag. Det kommer jag ihåg men för övrigt kommer jag inte ihåg så mycket.

Hur tycker du att din introduktion in i arbetet var?

Det förekom ju inte mycket introduktion på den tiden utan man fick klara sig själv. Jag fick ett skrivbord och så fick jag veta vad jag skulle göra och så gjorde jag det. Sedan måste jag säga att när jag fick det här fasta jobbet på fältavdelningen, då fick jag väldigt bra handledning av den avdelningschefen. Hon hette Kerstin Kullberg och flyttade sedan till museet i Uddevalla. Hon var väldigt pedagogisk och väldigt mån om sin personal. Det hände ju att det blev kollisioner också men det... Det hade blivit det innan jag började, visade det sig. Jag uppskattade henne väldigt mycket. Hon tog väldigt väl hand om de flesta.

Blev arbetet som du hade föreställt dig?

Ja, jag grävde ju de första åren. Sedan blev det kanske inte riktigt så eftersom jag slutade gräva. Kerstin upptäckte att jag inte hade någonting emot att räkna pengar. Jag brukar säga att de första åren på arkeologiska museet, räknade jag pengar. Sedan bestämde jag mig en dag för att "nu ska jag sluta räkna pengar". Då började jag söka externa pengar för projekt och då fick man ju ägna sig åt att räkna pengar. (skratt) Så det är det jag har gjort mest på museet. Det var kostnadsberäkning och uppföljning av att de mallar vi hade när vi beräknade grävningarna stämde och sådär. Sedan fick jag barn efter ett par år, '74 och sista gången jag grävde var en månad innan min dotter föddes. Mina ben brukar vara i vägen annars och de var ännu mer i vägen då för då hade jag en mage också som var i vägen. Men det var en extra uttryckning för att det var kris med tiden.

En av frågorna här var ju om du har något område där du är specialiserad.

Ja, jag är ju arkeolog då. Sedan gillar jag att vara ute och jobba och det fick jag ju göra. Även sedan eftersom jag höll på med plangranskningsbiten och granskade stadsplaner och liknade. Det innebar ju att jag var tvungen att åka ut ett par gånger i veckan. Det trivdes jag väldigt bra med

Anser du att det finns några särskilda värderingar kring GM/GSM? Vad står museet för?

Det är en svår fråga. Jag hoppas ju att man inte ska vara så isolerad mot omvärlden som man har varit tidigare. Det är väl det som, tyvärr, kännetecknar museet i väldigt stor utsträckning. Där tror jag att förnygringen av personal har gjort sitt till också. Det blev ju väldigt konstig åldersfördelning på personalen. Det var väl egentligen i början på 1990-talet. Då hade vi en medelålder som låg väldigt högt. Då fick vi göra oss av med personal och sedan var det inga anställningar på ett bra tag. Det gjorde att det blev ett glapp mellan oss gamlingar som var på väg mot pension och de yngre som var trettio år yngre. Det glappet var inte bra. Dels betar man sig lite annorlunda när man får den här ålderskillnaden. Sedan tror jag, det kanske är fel av mig men, att det fanns en lite för stor respekt från de yngre för oss gamla. Det var inte helt naturligt att komma och fråga om saker och ting, även om man gjorde det. Jag tror att vi försökte inbjuda till det men sedan är det ju alltid svårt med självklarheterna. Dem tänker man ju inte på att informera

nykomlingar om. Det är ju självklart var grejorna står i hyllorna och var man hittar saker och så. Men utanför de här väggarna behövde man då och behöver man fortfarande, misstänker jag, komma.

Kan du säga något om museiyrket som sådant, vad det har betytt för dig och vad det innebär att vara museitjänsteman/kvinna?

När jag gick i pension sa jag att skulle jag välja yrke igen skulle jag välja samma. Det är en väldigt frihet. Man har möjlighet att utvecklas väldigt mycket själv tycker jag. Det är ju ett roligt yrke. Sedan att jag hamnade här beror på att jag har ett handikapp, jag är halvdöv. Då var det inte lämpligt att bli lärare t.ex. Men det ångrar jag inte alls. Vill du veta nackdelar med jobbet också? Det har kryllat av odugliga chefer men det tror jag att det gör i den här branschen, tyvärr. Det gör väldigt mycket för verksamheten. Jag har träffat på några enstaka exemplar som har varit väldigt bra och som verkligen har drivit verksamheten framåt och förändrat den men i de flesta fall har det mest varit konflikter. Det är väldigt hämmande. Jag tror att det är den typen av personer som inte är lämpliga som chefer som söker de jobben i rätt stor utsträckning, sedan finns det ju undantag från det. Man satsar på karriären och är man bara intresserad av karriären då är man inte särskilt känslig för omgivningen och då blir det lätt så.

Hur tror du att andra ser på ditt yrke?

Mossigt, dammigt, roligt, intressant. ”Har du hittat något guld?” Ja, det har jag faktiskt (skratt) Det gjorde jag på en grävning en gång. Jag trodde att det var en kapsyl och när jag tog bort jorden så visade det sig att det var ett guldhänge. Men det var inte särskilt snyggt, utan taffligt.

Upplever du att det finns förväntningar på en viss typ av förvaltande och förmedlande på dig som arbetar på museum?

Ja, och det tror jag blev viktigare under tiden jag jobbade. Det fungerade ju också bättre och bättre med att man förde ut vad vi egentligen håller på med. Lite av det här med isoleringen, som jag pratade om förut, att man håller sig innanför väggarna och isolerar sig från omvärlden då behöver man ju inte tala om vad man gör heller. Men jag tyckte det ändrades väldigt mycket under de åren jag jobbade, både här och på andra museum. Men det var ingen självklarhet när jag började. Då hade arkeologiska museet börjat med någonting som hette ”forntidspromenader” och då var vi en föregångare. Att man hade då guidade utflykter till fornminnesmiljöer. Det gör ju alla nu och man spökar ut sig i tidstypiska kläder och allt möjligt sådant där. Det är frågan om man kanske har gått ett steg för långt ibland. Man befinner sig på gränsen. På sätt och vis kanske det vore bättre att lämna över det till amatörsällskapen som håller på att göra historiska skådespel och sådant där, för det blir ju lite av det. Frågan är var man drar gränsen. Det jag saknade under åren var att man diskuterade alldeles för lite vad verksamheten egentligen gick ut på och vad vi var till för. Vi var ju inte bara till för inbördes beundran även om det blev rätt mycket sådant. Nu är jag kritisk här då.

Det är väl just en viktig fråga, vad är museets roll i samhället?

Ja, men det förändrades rätt mycket under tiden jag arbetade. Man diskuterade mer och mer vad målet var med verksamheten. Det borde vara mer av det. Framförallt är det en sak att sitta runt bordet och diskutera men sedan ska det omsättas i praktiken också. Det var vi inte så bra på alla gånger

Har arbetet på museet påverkat din egen syn på samlande? Vad är viktigt att samla o.s.v?

Man ska inte samla på grejor.(skratt) Det är bäst att gå hem och slänga det man har. Nej, men det roligaste jag hade under den tiden när jag var chef på samlingsavdelningen på stadsmuseet var att vi hade diskussioner en gång i veckan om vad som fanns i samlingarna. Då diskuterade vi dem och varför de ser ut som de gör, hur de hade kommit hit o.s.v. Det var jätteroligt. Det var ljuspunkten i den tillvaron. Det sista jag gjorde innan jag slutade var ju en utställning om samlandet. ”Stolar”, hette utställningen och den tog upp just det här med vad som fanns i samlingen, hur det har kommit hit och vilka som har samlat in det. Det tyckte jag var jätteroligt att hålla på och fundera på det där. Sedan är det inte enkelt med det här vad man ska samla in och det är ju ett väldigt konstigt urval som vi har i magasinet. Det finns jättelika problem. Vi har t.ex. en jättefin klädsamling. Den består till väldigt stor del av borgerlig kvinnlig dräkt från 1800-talets senare del. Den är ju inte alls representativ för samhället på något sätt.

Det man lämnar till museet, det är sådant som man har svårt att slänga själv, biblar och psalmböcker är sådant som man inte slänger i soptunnan eller lämnar iväg någonstans. Det lämnar man till museet. Rånjärn brukar jag ta som exempel, de är bra. De är utav järn, de är inte så lätta att förstöra och de förknippas med lite högtidliga tillfällen. I stället för att slänga dem eller ge bort dem så tycker man att det passar att lämna till museet. Det som man själv har satt ett visst värde på, det hamnar här. Det ger ju ett väldigt snävt urval. Det blir samma snäva urval som man själv har i fotoalbumet. Där har man mer utav konfirmation och dop än vardagslivet. Där skulle man verkligen diskutera vad man ska samla på och hur man ska kunna dokumentera samtiden.

Det är svårt att dokumentera samtiden innan man har perspektiv på den men det är någonting som man behöver diskutera. Förändringarna som sker i samhället måste man diskutera. Sedan var jag inne på att man skulle ha en paus från det att man har bestämt sig för vad man ska samla in till man införlivar det med samlingarna, så att man får tidsperspektiv på det. Då kan man se att ”det här samlades in vid den eller den tiden, av den eller den anledningen”. Är det då någonting som man efter en tioårsperiod ser har ett bestående värde så kan man ju permanenta insamlandet. Vi diskuterade detta när det gällde föremålen från branden på Backaplan, att man skulle låta det ligga ett tag och sedan ta upp det igen och fråga sig om det skulle införlivas med museets samlingar. Det var lite oklart med ägarförhållanden där som komplicerade det hela. Men klarare linjer överhuvudtaget om vad man gör och varför.

Varför är en viktig fråga. Jag sammanfattade det här med vad museet håller på med en gång med frågan ”gör vi rätt saker?” och nästa steg blir ”gör vi dem på rätt sätt?”, det är inte lätt. Det är viktigt att man lägger tid på det.

Sedan kommer kanske nästa generation och säger att ni gjorde fel?

Ja, men det där med att vara rädd för den förra generationen, det är någonting som man ska lägga bort, tycker jag. Varje generation är ju en produkt av sin tid. Man gör sina misstag och man kan inte klandra dem som har funnits tidigare för att de gjorde på ett visst sätt. Det kan man också gardera sig mot genom att just tala om att ”vi har gjort såhär, av den och den anledningen”. Då ser man ju det. Man kan tycka att det var helt tossigt men det fanns i alla fall en anledning. Den passivitet som har kännetecknat insamlandet de sista femtio åren, brukar jag säga, den är farlig. Då tar man alltså emot sådant som erbjuds och bedömer om det är något man ska ha eller inte. Då kommer det in sådant som man måste fråga sig om det är värdefullt, om det är någon som håller på med det som är intresserad o.s.v. Det där med intresset är ju inte någonting att förakta men det är ett svårt kapitel och det kostar massor. Då är man inne på ett annat kännetecken för museet, som du frågade om förut. Stora delar av museets personal kännetecknas av en ekonomisk omedvetenhet som är farlig. Vi är faktiskt underkastade precis samma lagar som resten av samhället, det är pengar som gäller.

Har du själv något favoritföremål i samlingarna eller något som du vill lyfta fram?

Nej, det har jag inte och jag är lite konstig med det kanske. Jag har en favoritgrej som jag brukar berätta om jämt. Det tillhör de roliga sakerna som jag var med om. Det är inget föremål, fast på sätt och vis är det ett föremål. Det låg en hällkista i vägen när Norrleden skulle byggas. Då gjorde vi bedömningen att det var en kraftigt skadad hällkista och sådana har vi ett tjugotal i kommunen. Vägen lades så att vi var tvungna att gräva ut den där (hällkistan) och det visade sig att det inte var någon hällkista, utan en dös. Det är alltså stenåldersgravar jag pratar om. Dösar fanns det bara en i kommunen och det var alltså den som vi grävde bort. Då blev det en lokal opinion i Säve att dösen skulle restaureras och byggas upp igen. Det gick inte att bygga upp den på samma plats utan man flyttade den 20-30 meter och sedan blev det en konstruktion i plast, betong och armeringsjärn, som vi fick två års garanti på. Det tillhör mina roliga upplevelser när jag sedan blev kallad till garantibesiktning. Jag åkte ut en dag för att titta på den armerade betongplattan under mark och om vi kunde godkänna den. Det var gatubolaget som hade byggt det här. Det tyckte jag att vi kunde göra för den såg man ju i alla fall inte, det var lite snö på marken också. Sedan var det någon förständig figur på gatubolaget som frågade om de kunde ta resten också som var ovan mark, så vi slipper åka hit om några månader. Den var nämligen byggd några månader senare. Det tyckte jag också var rimligt så jag skrev på det pappret. Det var väldigt skönt det där att få två års garanti på en 4500 år gammal grav. Sedan blev det andra komplikationer med det här, nämligen, för att eftersom den byggdes upp igen, lyckades vi ordna så att det blev parkeringsplats för bussar och bilar så att man kan gå dit och sedan skulle det ordnas så att folk kunde gå ut till dösen också, som ligger mitt i en åker. Var det här då fornlämning? Nej det var det inte. Länsstyrelsen hade sagt att eftersom den var borttagen så det var inte fornlämning längre. Hade det varit så hade man nämligen kunnat göra en avstyckning av marken. Vi

höll på med fastighetskontorets jurister. Vi kom fram till att det måste röra sig om utställda fornfynd, eftersom stenarna kom från dösen. Det fick man lösa då med servitut. Ett servitut måste knytas till en befintlig fastighet så det servitutet ligger under kvarteret ostindiska huset, att man då har servitut på en dös i Säve. Så det var mycket roligt med den där dösen. Den mannen som vikarierade som länsantikvarie då och som var inblandad i den här historien hela tiden, frågade mig sedan varje gång jag mötte honom, ”du har väl ingen ny dös på gång?”.

Anser du att arbetet på museet har påverkat vem du är?

Ja, det klart det har. Man kan ju inte vara nästan fyrtio år på ett ställe utan att man blir påverkad. Det är svårt att säga hur eftersom man vet ju inte hur det hade varit om jag inte hade varit här. Men det klart att man blir påverkad. Jag slänger ju grejor, fast det gjorde jag innan jag var här. Jag håller på och slänger hemma fortfarande. Det ligger lite i sakens natur att man samlar på saker med jag försöker att slänga.

Kan du berätta om någon kollega du har haft. Är det någon du minns särskilt väl?

Ja, Kerstin Kullberg har jag ju redan nämnt. Sedan sa jag att jag inte tyckte om mina chefer, men det vill jag inte nämna med namn. Men positiva figurer... Jag gästspelade på länsstyrelsen ett tag för Sveriges bästa länsantikvarie. Det är den bästa chef jag har haft faktiskt. Sedan är det ju ett galleri av personer man har träffat under årens lopp. Det är svårt att säga något särskilt om dem. Det påverkar arbetet. En del är hopplösa och en del är inte hopplösa. Självgående personer är det man uppskattar bäst när man är chef. Sådana som man måste hålla på och tjata på hela tiden tycker man inte om. Det är ingen skillnad från andra arbetsplatser.

Vilka har varit de viktigaste förändringarna inom museet?

Det är en svår fråga. De flesta förändringar har ju både en fram och en baksida. När stadsmuseet bildades och arkeologiska museet upphörde var det väldigt tråkigt. Vi hade väldigt trevligt på arkeologiska museet. Samtidigt tror jag att det var nödvändigt för det var en alldeles för liten enhet vid det laget. Det är svårt att få en verksamhet som ska drivas av tio-femton personer och vara flexibel och som har dåligt med resurser och sådär. Därför tror jag på sätt och vis att det var lyckligt att det blev som det blev. Sedan fanns det väldigt mycket av de gamla spökena kvar i väggarna. De gamla museerna levde ju kvar och gör det fortfarande. Det fodras några pensioneringar till innan det försvinner och det är inte bra att det är för mycket av det gamla. Man fungerade på olika sätt, man hade olika regler och det tar ett tag innan det där försvinner. När de sista går i pension har väl mycket försvunnit i alla fall. Det är väl den stora förändringen. Sedan är det ju variationerna i grävningsverksamheten som ju påverkade det arkeologiska museet i allra högsta grad och där vi var dem som drabbades först. När byggnation och sådant gick ned var det ju inga fornminnen som skulle bort längre. Ett par år där på 70-talet minskade verksamheten från att vi hade haft fem månader i fält, alltså tre arbetslag igång under fem månader, till att vi bara hade en förmiddag, med åtföljande ekonomiska konsekvenser,

eftersom den verksamheten betalas med externa medel. Det var ju en jättestor förändring. Den har vi väl dragits med sedan dess ända till jag gick i pension i alla fall.

Vad anser du då vara det viktigaste du har tillfört till museet?

Jag har inte tillfört något.(skratt) Det vet jag inte.

(Jag frågar istället vad som var det roligaste Berit har gjort och vad hon varit mest nöjd med)

Ja, de här projekten som delvis gjordes inom museets ram men som var externfinansierade, det var jätteroligt. Sedan upplevde jag väl de fem år som jag var chef för samlingsenheten som både roliga och samtidigt de jobbigaste. Det är som sagt var ett jätteproblem med samlingarna. Sedan sa jag ju att det var roligt att vara på arkeologiska museet och det var det för vi hade väldigt bra sammanhållning där. Åren i fält var ju roliga också. Men vad jag har medfört där... Jag har rotat i saker och det har inte alltid varit så populärt. Det har blivit ifrågasatt en hel del. En hotade med att gå till tidningen om jag fortsatte med en sak men jag lyckades få honom att ändra sig. Det var när jag föreslog att vi skulle skicka iväg militärsamlingen till Stockholm. Varför skulle vi ha en massa militäruniformer som är tillverkade på annat ställe. Det var inte populärt och det var inte populärt när jag tyckte att vi skulle lämna Lindomestolen till Mölndals museum. Det var väl under de åren som det blev mest kritik, även om de inte sa det direkt till mig. Jag vet att det bubblade, särskilt på gamla historiska museet eftersom jag klampade in lite på deras område också.

Det var ju likadant med den här stolutställningen också. Om någon av dem hade gjort den så hade den inte blivit sådan. Jag ifrågasatte ju det här med samlandet och så. Då gjorde man på det vanliga viset, nu halkar jag in på kritik igen, de som var mest kritiska till det jag drev när vi diskuterade samling och så de var inte med, eftersom det var frivilligt deltagande i mötena. Då kom inte de på mötena. Det är ett sätt att värna sig mot och slippa vara delaktig i eventuella förändringar. Det är fegt tycker jag.

Vilka var kritiska mot att du ifrågasatte samlandet?

Det var de som hade hållit på med det förut. Jag vet inte om de kände att det var personlig kritik mot dem men de tyckte kanske att varför ska man ändra på saker, det är bättre att göra som man alltid har gjort. Då riskerar man ju en viss kritik. Så fort man försöker ändra på någonting så måste man dels ha ett motiv för det och det skadar ju aldrig. Sedan riskerar man ju kritik när man ifrågasätter saker och ting. Det fick jag en del fast inte högt, för det säger man ju inte högt.

Finns det någonting du önskar att du hade gjort annorlunda?

Det finns väl enstaka tillfällen där jag betett mig omoget eller odiplomatiskt. När jag målade in chefen i ett hörn så att hon inte kunde ta sig därifrån och så får man inte göra. Att komma som ny amanuens och ställa frågor som gör att chefen inte kan rädsla ansiktet, så får man inte göra. Då har man gjort bort sig. Det skulle jag inte ha gjort idag när jag

har blivit lite förståndigare. Fast det vet jag inte förstås, det kanske jag hade gjort ändå. De gånger jag känner att jag har gjort saker rätt är betydligt fler.

Då vänder vi på det istället och frågar vad är det bästa du har gjort?

Just nu när jag sa det så kom jag på ett tillfälle, det var på samlingsenheten. Jag var ju chef där då. Det var sista mötet före jul, så satt vi ute på Polstjärnegatan. Vi hade kaffe och lite kakor. Det var faktiskt sol och vi satt uppe på översta våningen på Polstjärnegatan, ut mot älven. Det var solnedgång så himlen var alldeles röd, jättefint var det. Då tog jag upp det här med vad vi egentligen skulle göra. Att vi skulle göra samlingarna mer tillgängliga och jag bad var och en berätta på vilket sätt de hade bidragit med det under året. När vi hade gått varvet runt så blev det alldeles tyst. Alla satt alldeles tysta och med solnedgången och allt kändes det så bra. Då kändes det som att jag hade lyckats. Det är väl en sådan höjdpunkt. Sedan har jag ett minne, fast mer på det personliga planet. Det var nog första året eller något sådant som jag höll på och grävde. Vi hade grovarbetare från gatubolaget. Basen för det där grovarbetslaget var lite drygt sextio och jag vet att han sa en gång till mig att jag var den bästa chef han någonsin hade haft. Det är ju sådant man inte glömmer. Sådana positiva omdömen har jag fått flera gånger.

Vad tror du om framtiden på museet då?

Man kommer att bli tvungen att riva väggarna och vara mer en del av samhället. Det tror jag är viktigare och viktigare. På vilket sätt vet jag inte men man måste tala om vad man håller på med i mycket större utsträckning. Bara en sådan enkel grej som att man ska vara tillgänglig när folk har tid att komma hit. Det var en sådan där käpphäst jag hade med faktarummet. Men jag drev inte det så hårt sedan, det orkade jag inte. Jag tycker att det ska vara öppet när folk har möjlighet att komma hit. Jag fick igenom öppet på onsdagskvällarna, men det borde ju vara öppet på lördag och söndag också, men det ville man inte. Jag ville inte heller offra mina lördagar och söndagar. Så det är mänskligt. Vem ska jobba?

Det diskuteras ju nu med öppna magasin.

Ja, det har man ju gjort på många museer. Sedan är ju inte våra magasin lämpade för det. När det är grejor sex meter upp i luften och övertäckta med skynken, så det är ju ett jättearbete om man verkligen ska göra det publikt. Det är ju tal om ett bergum och det höll jag också på att undersöka. Eller att samordna för Västra Götaland, så att man får ett gemensamt magasin för museerna med ordentlig uppdelning på vad de olika museerna samlar på. Vad ska vi ha jordbruksredskap till här? När Skara har den inriktningen och Lindome i Mölndal o.s.v. Det är man tvungen att göra någonting åt. Vi klarar inte av att greppa över alltihop. Det här är inga nya tankegångar. När man tittar tillbaka på vad gamla museimän har sagt och så när det gäller samlande så är det just det här att man

måste specialisera sig för att det ska bli någon ordning på det här. Man ska inte försöka täcka hela det kulturhistoriska fältet. Det går inte.

Vad tror du det är som sätter stop för en utveckling åt det hållet?

Det tror jag inte är någonting egentligen, det är personalen som är bromsklossen, det är inte pengar. Där är väldigt mycket tradition tror jag, att man har stängt in sig. Det är väldigt svårt att komma över den där muren. Ett svar som man kunde få var att "pengar spelar väl ingen roll, den här verksamheten är så viktig, så den måste få kosta". Det är en aningslöshet som är jättestor, tycker jag. En anpassning till samhället i övrigt behövs. Jag ska inte säga krav, för jag vet inte vilka krav som ställs utifrån, men att man blir en del av samhället. Jag kände väl de åren jag höll på med plangranskning och sådant att då fick man i alla fall en inblick i vad som hände i fråga om byggnation och utveckling och sådant. Det var lite ovanligt i museisammanhang. Det gjorde det jobbet intressant, tyckte jag. Sedan vet jag inte om man absolut måste hålla på och jobba med utställningar. Det kostar pengar. Det är ett väldigt dyrt sätt att förmedla vad museet gör. Jag vet inte heller om man ska spöka ut sig i 1600-tals kläder och springa ut på staden. Men det är ju sådant som behöver diskuteras, på vilket sätt man ska göra det. Man måste som sagt fundera på var gränslinjen ligger mot annan verksamhet. Man ska inte gömma sig som vi har gjort i väldigt stor utsträckning.

Hur ser du på din sista tid på museet?

Jag hade ju ett projekt som jag skulle slutföra, så jag gjorde det. Sedan var jag sjuk och blev sjukpensionär. Jag fick cancer när jag var sextio. Efter det trodde jag att jag kunde jobba heltid igen men det orkade jag inte. Det var delvis beroende på hörseln. Den blir sämre med åren. Dessutom hade jag någonting som hette Menières sjukdom som gör att man tappar balansen helt plötsligt. Det gjorde det komplicerat också. Då jobbade jag halvtid de sista fem åren. Då försökte jag hjälpa de yngre till rätta och avvecklade det jag hade hållit på med. Sedan tog ju utställningen (stolar) en stor del av tiden. Jag tillhörde ju den sorten som såg fram emot att bli pensionär. Det är jätteroligt att vara pensionär. Man får göra vad man vill, när man vill och hur man vill. Bättre kan man inte ha det. Sedan var jag uppbokad med att se efter ett barnbarn tre dagar i veckan första året som pensionär. Sedan att byta från att ha varit avdelningschef till att inte vara det längre, det var inte så lätt. Det största problemet är att man inte får lägga sig i. Samtidigt ska man fungera som kunskapsbank för de yngre när man inte får lägga sig i, det är ingen lätt roll. Det var tur att jag inte hade mer än halvtid.

Vad gör du nu i ditt liv?

Ja, efter att ha sagt ja till uppdrag i sju föreningar, säger jag nej i fortsättningen, även de fem gånger jag blivit tillfrågad om jag vill bli ordförande i hembygdsföreningen. Jag jobbar en dag på hembygdsmuseet i Kungsbacka, där jag gör utställningar bland annat. Sedan håller jag fortfarande på och dansar folkdans, det har jag gjort i trettio år. Med det följer en del uppdrag också. Jag håller även på med släktforskning och det kan man hålla på med hur mycket som helst. Sedan har jag två barnbarn som tar mycket tid. Jag har hus

och trädgård som ska tas om hand så egentligen skulle jag vara hemma och klippa gräs. Almanackan är fulltecknad men denna vecka har jag ledigt lördag-söndag. Jag slog upp en vecka i november och upptäckte att det var fullt varenda dag. Då tänkte jag att jag får lugna ned mig. Det gäller att fördriva tiden på ett trevligt sätt och det hävdade jag på museet också att man skulle göra. Det var en trevlig form av tidsfördriv att vara här. Man vet ju inte hur länge man hänger med men jag är friskare nu än jag har varit på flera år. Jag klarar inte av det här med folkdansen, det går ju ann om man ska sitta ned på huk, men sedan ska man ju upp också och i takt med musiken. Jag lär nog inte kunna hålla på med det så länge till.

Vill du tillägga något som du tycker att jag har missat eller så?

Det var ju 37 år jag var här (på museet). Det var roliga år med en del mörka fläckar, lite bråk och sådant. Det var mest på chefs sidan, men annars så var det roligt och jag hade valt samma jobb igen om jag hade fått välja idag. Det är möjligt att jag hade blivit konservator istället. Men den möjligheten fanns inte när jag läste. För att få in den praktiska delen. Det ligger ju en praktisk del i det här med fältarbetet också. Det var jätteroligt att gräva också de där åren, särskilt när jag grävde för ämbetet i Mälardalen. Fast jag hade inte särskilt djupsinniga funderingar på vad jag höll på med. Det började jag med på ett sent stadium. Det är väl en mognadsfråga också att man efter ett tag börjar fundera på vad det är men håller på med. Ibland är det inte så lätt att försvara den här verksamheten. Man får inte tänka för mycket. Fast när man börjar fundera så kan man tänka att det kan möjligen vara bönderna som producerar sådant som vi måste ha för att leva som gör nytta men sedan är ju frågan om resten inte är till någon nytta, så är väl inte de till någon nytta heller. Jag tror alltså att man gör nytta i den här branschen. Därför att det är viktigt med förankringen bakåt för att vi ska förstå vår situation idag. Eventuellt ska vi ta lite lärdom av det som har hänt tidigare inför framtiden, det är människan dålig på. Så jag tror att vi har en väldigt viktig funktion att fylla.

Intervjun avslutas.